

- culture of preschool children in different age groups*]. Candidate of Pedagogical Sciences. DZ "PNPU named after K. D. Ushynsky".
2. *Natsional'na doktryna rozvytku osvity Ukrainy u XXI stolitti [National Doctrine of the Development of Ukrainian Education in the XXI Century]*, 2001. Kyiv: School World.
 3. Tatarnykova, L.H. 1997. *Pedahohycheskaya valeolohyya: Henezys. Tendentsyy razvytyyya [Pedagogical valeology: Genesis. Development trends]*. 2nd ed. St. Petersburg: «Petrogradskiy and K» Publishing House.
 4. Shopenhauer, A. 1992. *Yzbrannyye proyzvedenyuya [Selected Works]*. Moscow: Enlightenment.

УДК 378:37.011.3-057.87:37.09(045)

АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ ГОТОВНОСТІ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ЯВИЩА

Яцканич Н. Ю., Гарапко В. І.

ANALYSIS OF THE CONCEPT OF READINESS AS A PSYCHOLOGICAL- PEDAGOGICAL FACTOR

Yatskanych Nataliia, Harapko Vitaliya

Реформа вищої освіти в Україні й Загальноєвропейські рекомендації із мовної освіти ставлять перед вищими навчальними закладами завдання – забезпечити таку підготовку фахівців, професійний рівень яких задовольняв би європейські стандарти. Результатом такої підготовки є здатність випускника виконувати професійні функції на належному рівні, що проявляється у професійній готовності. Теоретична інтерпретація поняття готовності та прикладна його реалізація на теренах України пройшли тривалий і складний процес.

Ключові слова: *готовність, вища освіта, підготовка, педагогіка.*

The pro-European orientation of Ukraine requires specialists with a knowledge of a foreign language. Scientific and technological progress leads to innovation in various fields of science and technology in general and information technology in particular.

The key to the success of higher education graduates is the formation of appropriate competencies and their application in practice. The purpose of the article is to analyze the definitions of the concept of "readiness" as a psychological and pedagogical phenomenon.

The reform of higher education in Ukraine and European-wide recommendations on language education put higher education institutions the task of providing such training for professionals whose professional standards would meet European standards. The result of such training is the ability of the graduate to perform professional functions at the appropriate level, which manifests itself in professional readiness. The theoretical interpretation of the notion of readiness and its applied implementation on the territory of Ukraine was a long and complicated process.

Often, the notion of "readiness" and "preparedness" are used as adjacent. However, in our opinion, readiness is a broader concept that includes training, so they should not be identified.

Key words: *readiness, higher education, preparation, pedagogy.*

Проєвропейська спрямованість України вимагає фахівців зі знанням іноземної мови. Науково-технічний прогрес призводить до появи інновацій у різних галузях науки й техніки загалом та інформаційних технологій зокрема.

Запорукою успіху випускників вищого навчального закладу є формування

відповідних компетенцій та їх застосування на практиці. Такі пріоритети відображені в законах України «Про освіту» (2014 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.), у «Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року».

Ефективним способом формування готовності ми вважаємо технологію особистісно орієнтованого навчання, котра реалізується через різномірний підхід до викладання іноземної мови.

Метою статті є проаналізувати дефініції поняття «готовності» як психолого-педагогічного явища.

Реформа вищої освіти в Україні й Загальноєвропейські рекомендації із мовної освіти ставлять перед вищими навчальними закладами завдання – забезпечити таку підготовку фахівців, професійний рівень яких задовольняв би європейські стандарти. Результатом такої підготовки є здатність випускника виконувати професійні функції на належному рівні, що проявляється у професійній готовності. Теоретична інтерпретація поняття готовності та прикладна його реалізація на теренах України пройшли тривалий і складний процес.

У радянській педагогіці поняття «готовність» уперше застосували в 1976 році білоруські вчені М. Дьяченко і Л. Кандилович у роботах з психології праці й інженерної психології. Вони зазначали, що готовність відображає спрямованість особистості на професійну діяльність. Однак закономірно, що в кожній окремій галузі готовність має свої специфічні прояви. Як результат – поява ряду тлумачень змісту й визначення видів готовності. При цьому об'єктивним аргументом для введення в науковий обіг цього поняття «стала необхідність виділення із сукупності чинників, що зумовлюють продуктивність діяльності компонента, який за певних умов відіграє вирішальну роль в опануванні тим чи тим видом діяльності» [3, с. 130].

Аналіз тлумачень поняття «готовність» підтверджує тезу про те, що загальне розуміння готовності включає два значення: перше – це бажання, намір, згода щось зробити, друге – стан, який забезпечує її реалізацію. Психологічний зміст поняття готовності включає особливий стан, цілісний прояв особистості, що займає проміжне положення між психологічними процесами та якостями особистості [2].

Так, А. Книш вважає, що «особистісна готовність до діяльності є складним інтегративним утворенням, що одночасно відображає і рівень розвитку професійно важливих якостей та здібностей майбутнього фахівця, й особливості його ставлення до обраної професійної діяльності» [4, с. 86]. О. Мельник розглядає готовність до професійної діяльності «не лише як набір (синтез, комплекс, сукупність, систему) професійно важливих якостей, визначених за допомогою порівняння успішних і неуспішних професіоналів, а і у зв'язку із психічними функціями, формування яких неодмінне для досягнення високих результатів діяльності» [5, с. 26]. У педагогічній психології готовністю називають синтез якостей особистості, які визначають її придатність до діяльності [3].

Психологічними умовами виникнення готовності до виконання конкретної навчального чи трудового завдання, на думку В. Сисоевої, є її розуміння, усвідомлення відповідальності, бажання досягти успіху, визначення послідовності та способів роботи [2].

Науковці О. Макаренко і С. Кравчук справедливо наголошують, що найбільш визначальними факторами професійної готовності є «мотивація, підготовка, самообілізація знань, установка на діяльність, відповідні властивості особистості, задоволеність працею» [5, с. 184]. Розуміння готовності залежить від конкретних наукових підходів, у контексті яких вона розглядається. Особистісний підхід трактує готовність як невід'ємну складову розвитку особистості, яка безпосередньо пов'язана з усвідомленням нею власних потреб. Вона позначається на працездатності та є передумовою продуктивної діяльності (Б. Ананьєв, А. Деркач, М. Дьяченко, К. Дурай-Новакова, Л. Кандилович, Л. Карамушка, В. Моляко, В. Сластьонін, В. Шадріков та ін.). Як зазначає Н. Мазур, на особистісному рівні готовність є «багатоплановою структурою якостей, властивостей та станів, які в сукупності дозволяють більш або менш успішно здійснювати діяльність» [3, с. 290].

Із точки зору особистісно-діяльнісного підходу психологічна готовність – це кінцевий результат підготовки фахівця до певної професійної діяльності (А. Журкіна, А. Маркова, С. Чистякова та ін.).

Прихильники функціонального підходу вбачають у готовності чинник, який за певних умов сприятиме фахівцю у досягненні високих професійних результатів (Є. Ільїн, Л. Нерсесян, А. Пуні, О. Ухтомський та ін.). Зокрема І. Галушак дає визначення готовності як «функціонального стану, який сприяє успішній діяльності, забезпечує її високий рівень» [4, с. 123].

Часто поняття «готовність» і «підготовленість» вживають як суміжні. Приміром, Л. Дудорова вбачає в готовності «інтегральне багаторівневе особистісне новоутворення, яке характеризує ступінь підготовленості до діяльності» [1, с. 49]. Однак, на нашу думку, готовність – ширше поняття, котре включає в себе підготовку, тому їх не слід ототожнювати.

Висновки і перспективи подальших досліджень вбачаємо у описі поняття «готовності» у професійній підготовці студентів-програмістів до використання іноземної мови у їх професійній діяльності.

Список використаних джерел

1. Дудорова Л. Формування готовності майбутніх учителів до організації шкільного туризму (теоретико-методичний аспект) : монографія / Л. Дудорова. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2014. – 424 с.
2. Дьяченко М. Психологический словарь-справочник / М. Дьяченко, Л. Кандыбович. — Минск : Харвест, Москва : АСТ, 2001. — 576 с.
3. Кіян А. Психологічні особливості структурних компонентів готовності до протидії маніпулятивному впливу у спілкуванні з підлітками / А. Кіян // Теоретичні і прикладні проблеми психології. – 2013. – № 3 (32). – С. 130–137.
4. Книш А. Структура особистісної готовності до професійної діяльності майбутніх психологів-тренерів / А. Книш // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2014. – С. 84–91.
5. Макаренко О. Психологічна готовність випускників ВНЗ до працевлаштування / О. Макаренко, С. Кравчук // Актуальні проблеми психології : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – 2013. – Том 5, Випуск 13. – С. 183–190.

References

1. Dudorova, L. 2014. *Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv do orhanizatsii shkilnoho turyzmu (teoretyko-metodychnyi aspekt) [Formation of Readiness of Future Teachers to Organize School Tourism (Theoretical and Methodical Aspect)]*. Vinnytsia : Nilan-LTD.
2. Diachenko, M. and Kandybovych, L. 2001. *Psykhohycheskyi slovar-spravochnyk [Psychological dictionary-reference book]*. Mynsk : Kharvest, Moskow : AST.
3. Kiian, A., 2013. *Psykhohichni osoblyvosti strukturnykh komponentiv hotovnosti do protydii manipulyativnomu vplyvu u spilkuванні z pidlitkamy [Psychological peculiarities of structural components of readiness to counteract manipulative effects in communicating with adolescents]*. *Theoretical and applied problems of psychology*, 3 (32), pp. 130–137.
4. Knysh, A., 2014. *Struktura osobystisnoi hotovnosti do profesiinoi diialnosti maibutnikh psykhohiv-treneriv [Structure of personal readiness for the professional activity of future psychologists-trainers]*. *The theory and practice of social systems management*, pp. 84–91.
5. Makarenko, O. and Kravchuk, S. 2013. *Psykhohichna hotovnist vypuskykiv VNZ do pratsevlashtuvannia [Psychological readiness of graduates of higher educational institutions for employment]*. *Actual problems of psychology*, 5, 13, pp. 183–190.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>